

Polisförordning (1998:1558)

Polisförordning
1 kap.
[551]

1 kap. Polisen

Organisation

1 §

[551] Enligt 4 § [504] polislagen (1984:387) utgör varje län ett polisdistrikt och i varje polisdistrikt finns det en polismyndighet som ansvarar för polisverksamheten där. Rikspolisstyrelsen är enligt 7 § [507] samma lag central förvaltningsmyndighet för polisen.

2 §

[552] Regeringen bestämmer namnen på polisdistrikten. Polismyndigheternas namn skall stämma överens med polisdistriktens namn.

Bestämmelser om polisen

3 §

[553] Grundläggande bestämmelser om polisen finns i polislagen (1984:387) ([501] o.f.).

Närmare bestämmelser om Rikspolisstyrelsen finns i förordningen (1989:773) med instruktion för Rikspolisstyrelsen.

Bestämmelser om utbildning finns i polisutbildningsförordningen (1999:740).

Bestämmelser om handläggning av vissa ärenden som gäller anställda inom polisen, vissa uppdragstagare hos polisen och studenter vid polisprogrammet finns i förordningen (2010:1031) om handläggning av ärenden om brott av anställda inom polisen m.m. *Förordning (2010:1033)*.

Polisman

4 §

[554] Med polisman avses vid tillämpning av lag eller annan författning

1. rikspolischefen, säkerhetspolischefen, överdirektören vid Rikspolisstyrelsen, rikskriminalchefen och biträdande säkerhetspolischefen,

2. länspolismästare, biträdande länspolismästare, polismästare, polisöverintendent, polisintendent och polissekreterare,

3. kommissarie, inspektör och polisassistent samt polisaspirant som under tjänstgöringstid fullgör aspirantutbildning vid en polismyndighet,

4. sådan anställd vid Rikspolisstyrelsen som avses i 2 eller 3, och

5. chef för arbetsenhet och avdelningschef vid Rikspolisstyrelsen liksom rektorn vid Polishögskolan, om dessa tidigare haft anställning som avses i 1, 2 eller 3.

Smuggling m.m.
[555]

Om polismän som anges i första stycket inte uppehåller sin befattning som polisman, tillämpas dock inte bestämmelser om polisman på dem.

Att vad som föreskrivs om polismän också gäller militärpolismän följer av förordningen (1980:123) med reglemente för militärpolisen. *Förordning (2012:486)*.

Polisens arbetsformer

5 §

4 kap. Skyldigheter i anställningen

Upptredande

1 §

[555] Anställda inom polisen skall i arbetet uppträda på ett sätt som inger förtroende och aktning. De skall uppträda hövligt, hänsynsfullt och med fasthet samt iakttä självbehärskning och undvika vad som kan uppfattas som utslag av ovänlighet eller småaktighet.

2 §

[556] Skadas någon till följd av ingripande av en polisman och är skadan inte obetydlig, skall den polismannen genast se till att den skadade får den vård som behövs och anmäla det inträffade till sin förman.

Förman och befäl

3 §

[557] Förman i en viss verksamhet är den som i förhållande till någon annan leder och ansvarar för den verksamheten.

4 §

[558] Det skall av arbetsordningen eller av order framgå vem som är befäl vid ett uppdrag som polismän utför gemensamt. I annat fall är den som har den högsta befattningen befäl. Om flera polismän har lika höga befattningar är den befäl som har haft befattningen längst tid eller, om de har haft befattningen lika länge, den till levnadsåldern äldste.

Rapporteringskyldighet

5 §

[559] Bestämmelser om rapporteringskyldighet i fråga om brott finns i 9 § [509] polislagen (1984:387).

6 §

[560] Polismän får i fråga om överträdelse som omfattas av ett förordnande enligt lagen (1976:206) om felparkeringsavgift låta bli att lämna parkeringsanmärkning och nöja sig med ett påpekande eller en påminnelse till den felande, om de bedömer att överträdelsen med hänsyn till omständigheterna i det särskilda fallet är obetydlig.

Anm. Se [581].

7 §

[561] Polismännen skall underrätta sin närmaste förman om sådana förhållanden i övrigt som rör arbetet och som förmannen bör känna till.

Första stycket gäller även andra anställda inom polisen än polismän.

Tjänstgöring utanför polismyndigheten

8 §

**[581] Rikspolisstyrelsens föreskrifter och allmänna råd
(RPSFS 2012:7) om rapporteftergift**

Författningsbestämmelser

1 §

Bestämmelser om rapporteringsskyldighet och rapporteftergift finns i 9 § [509] polislagen (1984:387).

Kretsen av personer som kan få rapporteftergift

2 §

Rapporteftergift får lämnas till envar. Av förordningen (2010:1031) om handläggning av ärenden om brott av anställda inom polisen m.m. följer dock att rapporteftergift inte får lämnas till anställda inom Polisen.

Allmänna råd

Rapporteftergift bör inte heller lämnas till personer som utan att vara anställda inom Polisen är förordnade till arrestantvakt, passkontrollant, flygplatskontrollant eller ordningsvakt. Detsamma bör gälla uppdragstagare, exempelvis konsulter, som är knutna till Polisen på ett sådant sätt att beslutande polisobjektivitet skulle kunna ifrågasättas om rapporteftergift lämnas till dessa.

Förutsättningar för beslut om rapportteftergift

3 §

Av 9 § [509] andra stycket polislagen (1984:387) framgår att rapportteftergift får lämnas endast om

1. brottet med hänsyn till omständigheterna i det särskilda fallet är obetydligt och
2. det är uppenbart att brottet inte skulle föranleda annan påföljd än böter.

Allmänna råd

Obetydligt brott

Vid en bedömning av om ett brott är obetydligt bör hänsyn tas till samtliga föreliggande omständigheter. Ett brott bör bedömas som obetydligt bl.a. om det framstår som bagatellartat och föga straffvärt. Det bör också beaktas vilka resurser som bedöms åtgå för att lagföra den misstänkte. Om lagföring är påkallad från allmän synpunkt, bör brottet inte anses obetydligt.

Brott som har inneburit påtaglig fara för någons liv eller hälsa eller för värdefull egendom bör inte anses som obetydligt.

Exempel på brott för vilka rapportteftergift bör kunna lämnas är mycket lindriga former av bedrägligt beteende, egenmäktigt förfarande, snatteri samt obetydliga överträdelse av vissa specialstraffrättsliga bestämmelser.

Brott som bedöms uppenbart föranleda böter

Rekvisitet att det, i händelse av lagföring, ska vara uppenbart att brottet inte kommer att föranleda annan påföljd än böter bör tillämpas så att det för den beslutande polisen ska stå klart att endast böter kan komma i fråga.

Inget krav på fullständig utredning om brottet

Av 9 § [509] polislagen (1984:387) följer att rapportteftergift kan lämnas endast i sådana fall där en rapporteringsskyldighet annars skulle ha förelegat. Rapportteftergift bör kunna lämnas även om det inte har klarlagts att ett brott har begåtts eller vem som har begått det. I dessa fall krävs det dock att det redan av de kända omständigheterna framgår att förutsättningarna i övrigt för rapportteftergift är uppfyllda.

I vissa fall bör rapportteftergift inte lämnas

Utrymmet för rapportteftergift är mindre än för åtalsunderlåtelse enligt 20 kap. 7 § [4427] rättegångsbalken. Enbart den omständigheten att en polis anser sig kunna utgå ifrån att åtal inte kommer att väckas eller att förundersökning inte kommer att inledas är inte skäl för beslut om rapportteftergift.

En förundersökning kan endast avslutas med stöd av en bestämmelse i rättegångsbalken. Har en förundersökning om brott inletts kan ett beslut om rapportteftergift inte fattas.

Om den misstänkte har använt hjälpmedel, samarbetat med andra personer eller om tillvägagångssättet på annat sätt varit förslaget bör rapportteftergift inte lämnas. Detsamma gäller om det inte är fråga om en engångsföreteelse eller ett tillfällighetsbrott. Kontroll i Polisens register bör därför som huvudregel ske innan rapportteftergift beslutas. Har gärningsmannen tidigare gjort sig skyldig till liknande eller allvarlig brottslighet bör rapportteftergift inte lämnas. Hänsyn bör inte tas till brott som ligger långt tillbaka i tiden.

Om brottet har orsakat ekonomisk skada eller personskada, bör rapportteftergift lämnas endast om skadan är ringa och oenighet inte finns i ersättningsfrågan.

Beslut om rapporteftergift

4 §

Rapporteftergift i nära anslutning till brottet får beslutas av den som enligt 1 kap. 4 § [554] polisförordningen (1998:1558) är polis (omedelbar rapporteftergift).

Rapporteftergift efter viss utredning i frågan får beslutas av en polis med befogenhet att fullgöra arbetsuppgifter som ankommer på förundersökningsledare (rapporteftergift i efterhand).

Underrättelse och dokumentation

5 §

En polis som har beslutat om rapporteftergift ska dokumentera detta. När en viss person misstänks för att ha begått brottet ska han eller hon på lämpligt sätt underrättas om vad beslutet om rapporteftergift innebär.

Ett beslut om omedelbar rapporteftergift behöver dock endast dokumenteras när en målsägande finns.

Undantag från skyldigheten att dokumentera och underrätta får göras när intresset av detta inte står i rimlig proportion till den insats som krävs för att genomföra åtgärderna eller det annars finns särskilda skäl.

Allmänna råd

Av dokumentationen bör om möjligt framgå

1. den misstänktes identitet,
2. det brott som beslutet avser,
3. skälen för beslutet,
4. på vilket sätt underrättelsen skett,
5. om den misstänkte motsätter sig beslutet eller inte, samt
6. namnet på beslutande polis.

Underrättelse till den som inte fyllt arton år bör om möjligt ske i närvaro av vårdnadshavare eller annan som svarar för den unges vård.

En misstänkt person som fått rapporteftergift bör informeras om gällande bestämmelser på området.

I de fall skriftlig underrättelse lämnas bör detta ske på Rikspolisstyrelsens formulär *Underrättelse om meddelad rapporteftergift* (RPS 403.16).

Ett exempel på en situation när intresset av dokumentation och underrättelse inte står i rimlig proportion till den insats som krävs för att genomföra åtgärderna är när en polispatrull i tät rusningstrafik möter en bil vars förare inte har bilbältet på sig.

Särskilda skäl för att inte dokumentera eller underrätta kan föreligga när andra brådskande arbetsuppgifter måste prioriteras.

Anmälan om missnöje

6 §

Om den som fått rapporteftergift anmäler missnöje över detta ska beslutet återkallas och ärendet hanteras i vanlig ordning.

7 §

Anmäler en målsägande missnöje över ett beslut om rapporteftergift ska frågan hänskjutas till polismyndigheten. Är målsäganden missnöjd med polismyndighetens beslut ska frågan överlämnas till åklagarmyndigheten.

Allmänna råd

Ett beslut om rapporteftergift vinner inte laga kraft och har inte någon rättskraft. Det innebär att såväl polismyndigheten som åklagare kan inleda en förundersökning eller företa en förenklad utredning enligt rättegångsbalkens bestämmelser, utan hänsyn till att beslut om rapporteftergift tidigare meddelats rörande brottet.

Denna författning träder i kraft den 1 mars 2012, då Rikspolisstyrelsens föreskrifter och allmänna råd om rapporteftergift (RPSFS 2000:36, FAP 101-2) ska upphöra att gälla.